

**Бойовий статут Сухопутних
військ "Армійська авіація
Сухопутних військ Збройних
Сил України"**

Бойовий статут розроблено робочою групою офіцерів управління армійської авіації командування підготовки Командування Сухопутних військ ЗС України та погоджено з заінтересованими органами військового управління ЗС України.

Цей статут є основною бойовою публікацією та визначає основи застосування (управління, забезпечення) армійської авіації Сухопутних військ ЗС України, а також інших складових сил оборони, основним озброєнням яких є вертольоти. Статут забезпечує основу для розробки інших військових публікацій за напрямком армійської авіації, які деталізують та розширюють його зміст.

Цей статут видається як перше видання БП З(7)-12(01).01. У подальшому з урахуванням внесених змін та доповнень Статут може бути уточнений та виданий у новій редакції.

З виданням цього статуту “Бойовий статут армійської авіації Сухопутних військ Збройних Сил України”, введений в дію наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 09.11.2016 № 6т, вважати таким, що втратив чинність.

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

УДК 355:359(477)

Б 77

Бойовий статут Сухопутних військ «Армійська авіація Сухопутних військ Збройних Сил України». — Київ: «ЦУЛ», 2024. — 128 с.

ISBN 978-611-01-3328-9

Бойовий статут розроблено робочою групою офіцерів управління армійської авіації командування підготовки Командування Сухопутних військ ЗС України та погоджено з заінтересованими органами військового управління ЗС України.

Цей статут є основною бойовою публікацією та визначає основи застосування (управління, забезпечення) армійської авіації Сухопутних військ ЗС України, а також інших складових сил оборони, основним озброєнням яких є вертольоти. Статут забезпечує основу для розробки інших військових публікацій за напрямком армійської авіації, які деталізують та розширюють його зміст.

Цей статут видається як перше видання БП 3(7)-12(01).01. У подальшому з урахуванням внесених змін та доповнень Статут може бути уточнений та виданий у новій редакції.

З виданням цього статуту “Бойовий статут армійської авіації Сухопутних військ Збройних Сил України”, введений в дію наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 09.11.2016 № 6т, вважати таким, що втратив чинність.

ISBN 978-611-01-3328-9

ЗМІСТ

	ВСТУП	6
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	7
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	8
Глава I	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	9
1.1	Призначення	9
1.2	Військові організаційні структури	9
1.3	Принципи застосування	10
1.4	Форми застосування	11
1.5	Способи застосування	12
1.6	Ступені готовності до бойового вильоту	14
1.7	Бойові порядки	15
1.8	Розподіл повноважень	18
Глава II	ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ	32
2.1	Зміст управління	32
2.2	Принципи управління	33
2.3	Вимоги до управління	33
2.4	Система управління	34
2.5	Здійснення управління	38
Глава III	БАЗУВАННЯ ТА ПЕРЕБАЗУВАННЯ	42
3.1	Вимоги до базування	42
3.2	Охорона і оборона	43
3.3	Підготовка до перебазування	44
3.4.	Здійснення перебазування	47
Глава IV	ПІДГОТОВКА ДО БОЙОВИХ ДІЙ	51
4.1	Завчасна підготовка до бойових дій	51
4.2	Завчасна підготовка до бойового польоту	51
4.3	Безпосередня підготовка до бойових дій	54
4.4	Безпосередня підготовка до бойового польоту	64
Глава V	БОЙОВИЙ ПОЛІТ	67
5.1	Зміст бойового польоту	67
5.2	Зліт і побудова бойового порядку	67
5.3	Політ до цілі	68
5.4	Дії в районі цілі	70
5.5	Політ від цілі та посадка	73
5.6	Подолання протиповітряної оборони	74
5.7	Особливості виконання бойового польоту	77
5.8	Розбір бойових польотів	81
Глава VI	БОЙОВІ ЗАВДАННЯ	83
6.1	Види бойових завдань	83
6.2	Вогневі завдання	83

6.2.2	Вогневе ураження об'єктів противника на передньому краї і в тактичній глибині	84
6.2.3	Вогневе ураження повітряного (морського) десанту, аеромобільних частин (підрозділів) у районі висадки	86
6.2.4	Вогневе ураження НСЗФ, ДРС (Г) противника	88
6.2.5	Вогневе ураження повітряних цілей противника	88
6.3	Десантно-транспортні завдання	90
6.3.2	Десантування повітряних десантів (десантно-штурмові дії)	90
6.3.3	Висадка (евакуація) розвідувальних (спеціальних) груп	94
6.3.4	Повітряні перевезення особового складу та вантажів	95
6.4	Розвідувальні завдання	97
6.4.2	Повітряна розвідка противника	97
6.4.3	Повітряна радіаційна та хімічна розвідка місцевості	98
6.4.4	Повітряна інженерна розвідка місцевості	99
6.5	Спеціальні завдання	100
6.5.2	Коректування вогню артилерії	100
6.5.3	Мінування з повітря	101
6.5.4	Постановка димових (аерозольних) зав'язів	102
6.5.5	Забезпечення управління військами та зв'язку в ході операції (бою)	103
6.5.6	Радіоелектронне придушення	104
6.5.7	Пошук і рятування екіпажів вертольотів (літаків), що зазнали лиха	104
6.5.8	Аеромедична евакуація	105
Глава VII	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	107
7.1	Зміст забезпечення	107
7.2	Розвідувальне забезпечення	107
7.3	Логістичне забезпечення	108
7.4	Медичне забезпечення	111
7.5	Морально-психологічне забезпечення	112
7.6	Підтримка бойових дій	113
Глава VIII	ВЗАЄМОСУМІСНІСТЬ	118
8.1	Загрози	118
8.2	Сумісність з державами-членами НАТО	118
Додатки:		
1	Форми бойових порядків	120
2	Базування армійської авіації в операції (варіант)	121
3	Розподіл особового складу та майна по командах (групах) і необхідні для перебазування транспортні засоби (форма)	122
4	Райони та рубежі, що призначаються для здійснення маршу на велику відстань (варіант)	123
5	Райони та рубежі, що призначаються під час перевезення залізничним транспортом (варіант)	124

6	Бойові дії армійської авіації в оборонному бою (варіант)	125
7	Бойові дії армійської авіації в наступальному бою (варіант)	126
8	Десантування повітряного десанту (варіант)	127
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	128

ВСТУП

З метою забезпечення відповідності доктринальних документів з підготовки та застосування Сухопутних військ Збройних Сил України ієрархії та публікаціям держав-членів НАТО продовжується їх удосконалення та максимальне наближення до стандартів НАТО. Армійська авіація, як найбільш мобільний рід військ Сухопутних військ, є інтегрованою в усі об'єднані операції, що викликає необхідність відповідати сучасним вимогам ведення операцій (бойових дій).

Метою видання Статуту є поєднання та врахування сучасних вимог ведення операцій (бойових дій) за досвідом виконання завдань Збройними Силами України в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил), а також принципів підготовки та застосування збройних сил держав-членів НАТО.

У Статуті визначаються призначення, склад армійської авіації, її роль і завдання, викладаються основи підготовки та ведення бойових дій вертолітними частинами (підрозділами).

Усі положення викладені в Статуті повинні застосовуватися творчо в залежності від обстановки, характеру завдань, термінів підготовки та ведення бойових дій, наявних ресурсів та часу.

Цей Статут призначений для використання органами військового управління, вертолітними частинами (підрозділами), які здійснюють їх застосування (управління, забезпечення), установами (організаціями), що розробляють (удосконалюють) військові публікації за напрямком армійської авіації, а також установами (організаціями), які здійснюють навчання (підготовку, перепідготовку) офіцерів військових організаційних структур армійської авіації.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Авіаційна підтримка – бойові дії авіації з вогневого ураження наземних (морських) об'єктів противника на передньому краї і в тактичній глибині. Вона є складовою вогневого ураження противника.

Атака – вирішальний етап авіаційного удару (повітряного бою), який полягає у зближенні з ціллю, прицілюванні і застосуванні по ній АЗУ.

Бойова напруга – це кількість бойових вильотів на вертолітний підрозділ (екіпаж) на добу. Вона встановлюється командиром в залежності від бойового завдання, умов його виконання, виділеного льотного ресурсу, рівня підготовки та фізичних можливостей льотного складу.

Бойове завдання – це стисле і чітко сформульоване викладення дій, що повинні бути проведені для досягнення поставленої мети у визначений час або на протязі встановленого терміну (періоду) виділеними силами і засобами.

Вертолітна частина (підрозділ) – авіаційна військова частина (підрозділ), основним озброєнням якої (якого) є вертольоти.

Льотний ресурс – це встановлена старшим начальником кількість вертольотовильотів на виконання бойового завдання, які забезпечені ПММ, АЗУ та іншими необхідними матеріальними засобами.

Об'єднані сили – передані в підпорядкування (під оперативний контроль) командувачу об'єднаних сил визначені сили і засоби ЗС України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, які залучаються до проведення операції сил оборони (виконання завдань оборони держави) у визначених операційних зонах (районах).

Оперативна взаємодія – узгодження і координація дій визначених сил і засобів, які не входять до угруповання сил оборони, з угрупованнями сил оборони, у зоні відповідальності яких вони виконують завдання.

Оперативний контроль – реалізація командувачем (командиром) угруповання сил оборони наданих повноважень стосовно визначених сил і засобів, які в його інтересах та зоні його відповідальності виконують завдання (ведуть бойові та спеціальні дії), але не входять до складу угруповання.

Перебазування вертолітних частин (підрозділів) – це зміна місця базування вертолітних частин (підрозділів).

Підготовка до бойових дій – здійснення комплексу заходів вертолітними частинами (підрозділами) як у мирний час так і в особливий період з метою набуття (досягнення) і підтримання ними спроможностей та необхідного рівня готовності до ведення бойових дій.

Тактичний прийом – це дії екіпажу (підрозділу) у повітрі, спрямовані на повне використання бойових можливостей вертольотів, умов обстановки для успішного виконання бойового завдання та виключення втрат від впливу противника.

Управління вертолітними частинами (підрозділами) – це цілеспрямована діяльність командирів, штабів (органів управління) щодо підтримання бойової готовності і боєздатності вертолітних частин (підрозділів), підготовки до бойових дій та керівництво ними під час виконання поставлених завдань.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
АЗУ	Авіаційні засоби ураження
АСУ	Автоматизована система управління
АТ	Авіаційна техніка
ДРС (Г)	Диверсійно-розвідувальні сили (групи)
ВМС	Військово-морські сили
ДШВ	Десантно-штурмові війська
ЗА	Зенітна артилерія
ЗКП	Запасний командний пункт
ЗПС	Злітно-посадкова смуга
ЗРК	Зенітно-ракетний комплекс
ЗС	Збройні Сили
ІАС	Інженерно-авіаційна служба
ІС	Інформаційна система
ІТС	Інженерно-технічний склад
КДП	Командно-диспетчерський пункт
КП	Командний пункт
КШМ	Командно-штабна машина
ЛА	Літальні апарати
МПЗ	Морально-психологічне забезпечення
НСЗФ	Незаконно створені збройні формування
ОВТ	Озброєння, військова техніка
ОКП	Основний командний пункт
ПАН	Передовий авіаційний навідник
ПвПУ	Повітряний пункт управління
ПММ	Пально-мастильні матеріали
ПМУ	Прості метеорологічні умови
ППО	Протиповітряна оборона
ПРЗ	Пошуково-рятувальне забезпечення
ПС	Повітряні сили
ПУ	Пункт управління
РВіА	Ракетні війська і артилерія
РЕБ	Радіоелектронна боротьба
РЛС	Радіолокаційна станція
РТЗ	Радіотехнічне забезпечення
СКП	Стартовий командний пункт
СМУ	Складні метеорологічні умови
ССО	Складові сил оборони
ССпО	Сили спеціальних операцій
СУВ	Скрите управління військами
ТЕЧ	Технічно-експлуатаційна частина
ТМЗК	Телекомунікаційна мережа загального користування
ТМСП	Телекомунікаційна мережа спеціального призначення

Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Призначення

1.1.1. Армійська авіація є найбільш мобільним родом військ Сухопутних військ Збройних Сил України

1.1.2. Армійська авіація призначена для авіаційної підтримки військ (сил) шляхом ураження наземних (морських) переважно рухомих броньованих об'єктів противника на передньому краї і в тактичній глибині, а також для виконання завдань всебічного забезпечення загальновійськового бою.

1.1.3. Армійська авіація в операціях (бойових діях) застосовується для підвищення мобільності та досягнення елементу раптовості, створення вогневої переваги військ (сил) над противником на визначеному напрямку (районі бойових дій) у конкретний період часу.

1.2. Військові організаційні структури

1.2.1. Вертолітні частини (підрозділи) входять до бойового складу Сухопутних військ Збройних Сил України. Вони виконують бойові завдання за рішенням і планом командувача відповідного угруповання військ, якому передані в підпорядкування (оперативне), а також можуть знаходитися у безпосередньому підпорядкуванні (оперативному) Головнокомандувача Збройних Сил України або командувача об'єднаних сил.

1.2.2. Окремі (зведені) вертолітні підрозділи на період виконання бойових завдань можуть передаватися в підпорядкування (оперативне) командирам механізованих (танкових, десантно-штурмових) бригад, батальйонних тактичних груп з силами і засобами забезпечення та діяти за їх рішеннями і планами.

1.2.3. Основними військовими організаційними структурами армійської авіації є:

окрема бригада армійської авіації – тактична вертолітна частина. Вона складається з вертолітних ескадрилей;

вертолітна ескадрилья – основний тактичний вертолітний підрозділ. Вона складається з вертолітних ланок;

вертолітна ланка – тактичний вертолітний підрозділ. Вона складається з пар вертольотів;

вертолітний загін – тактичний вертолітний підрозділ, що створюється для виконання конкретних завдань. Він може включати одну або декілька вертолітних ланок, а також сили та засоби забезпечення, може бути штатним (окремим) або тимчасовим (зведеним);

пара – первинний тактичний вертолітний підрозділ (тактична одиниця). Вона складається з двох вертольотів з екіпажами;

екіпаж – бойова одиниця.

1.2.4. Вертолітні підрозділи (екіпажі) виконують бойові завдання у складі вертолітної частини (підрозділу) або самостійно.

1.3. Принципи застосування

1.3.1. Основними принципами застосування армійської авіації є: постійна висока бойова готовність, зосередження основних зусиль на вирішення головних завдань, рішучість, раптовість і безперервність дій, економія сил і засобів, чітка взаємодія, всебічне забезпечення, стійке управління, повне використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойових завдань.

Під час виконання бойових завдань армійська авіація повинна діяти активно, рішуче та раптово для противника, ухиляючись від шаблонних дій.

1.3.2. Постійна висока бойова готовність визначає спроможність вертолітних частин (підрозділів) у будь-яких умовах обстановки організовано та у встановлені терміни розпочати бойові дії і успішно виконати поставлені бойові завдання.

1.3.3. Зосередження основних зусиль на вирішення головних завдань полягає у вмілому розподілі сил і засобів по об'єктах, ураження яких може зробити вирішальний вплив на хід бойових дій.

1.3.4. Рішучість дій полягає у постійному і твердому прагненні до перемоги над противником за будь-яких умов обстановки із застосуванням нестандартних, сміливих підходів та нешаблонних рішень.

1.3.5. Раптовість дій досягається нанесенням несподіваних для противника ударів та проведенням неочікуваних дій для створення сприятливих умов з метою виконання поставлених завдань з максимальним використанням умов обстановки.

1.3.6. Безперервність дій визначається готовністю підрозділів до виконання бойових завдань вдень і вночі, у будь-яку пору року, час доби і в будь-яких метеорологічних умовах.

1.3.7. Економія сил і засобів полягає у витраті виділеного ресурсу у суворій відповідності до заданих результатів виконання бойових завдань з найменшими втратами.

1.3.8. Чітка взаємодія налагоджується між підрозділами бригади (ескадрильї), а також з підрозділами інших родів авіації, родів військ Сухопутних військ (окремих родів військ), інших складових сил оборони щодо цілей, завдань, місця, часу, висот з метою максимальної ефективності дій та безпеки застосування.

1.3.9. Всебічне забезпечення полягає в організації і своєчасному здійсненні заходів з накопичення, збереження, підвозу усіх видів матеріально-технічних засобів, створенні сприятливих умов для підтримання високої бойової готовності, збереженні боєздатності і повній реалізації бойових спроможностей.

1.3.10. Стійке управління полягає в постійному та надійному функціонуванні системи управління, безперервному впливі командирів на підлеглих для виконання поставлених завдань за будь-яких умов обстановки.

1.3.11. Повне використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойових завдань полягає у формуванні почуття патріотизму, високого бойового духу особового складу, готовності до виконання бойових завдань за будь-яких умов та постійного прагнення перемоги над противником.

1.4. Форми застосування

1.4.1. Армійська авіація застосовується у формі бойових дій шляхом виконання бойових польотів з нанесенням авіаційних ударів та веденням повітряних боїв, а також виконання спеціальних бойових польотів.

1.4.2. Військові частини (підрозділи) армійської авіації ведуть (систематичні) бойові дії під час операцій та між операціями у складі угруповань військ або самостійно.

1.4.3. Армійська авіація може залучатись до операцій: об'єднаних сил, оборонної, наступальної (контрнаступальної), стабілізаційної, повітряної, морської, спеціальної, інформаційної, психологічної, а також операції з виведення сил і засобів з-під ударів противника. Вказаний перелік операцій не є вичерпним та може бути розширений з урахуванням розвитку форм і способів воєнних дій.

1.4.4. Бойові дії – форма застосування з'єднань, військових частин (інших сил і засобів) для вирішення стратегічних, оперативних (оперативно-тактичних) завдань в операціях або самостійно, а також між операціями.

1.4.5. Авіаційний удар – організований вплив авіації на противника для ураження його наземних (морських) об'єктів із застосуванням звичайних або спеціальних АЗУ. Авіаційний удар є однією з основних форм бойового застосування вертолітних підрозділів і буває ракетним, бомбовим, із застосуванням стрілецько-гарматного озброєння або комбінованим.

1.4.6. Повітряний бій – збройне протиборство екіпажів, підрозділів у повітрі з метою знищення противника, відбиття його атак, примушення до відмови від виконання поставленого завдання.

1.4.7. Спеціальний бойовий політ – дії екіпажів, підрозділів у повітрі при виконанні бойового завдання, як правило, не пов'язані із застосування АЗУ по противнику. Спеціальний бойовий політ може виконуватися при: веденні різних видів розвідки, забезпеченні управління військами і зв'язку в ході бою, радіоелектронному придушенні засобів управління військами і зброєю, пошуку і рятування екіпажів вертольотів (літаків), які зазнали лиха, корегуванні вогню артилерії, постановки димових (аерозольних) завіс, мінуванні з повітря, евакуації поранених і хворих, вирішенні інших завдань (дій).

1.4.8. Авіаційні удари, повітряні бої і спеціальні бойові польоти, в залежності від кількості сил і засобів, що беруть участь у виконанні завдань, можуть бути груповими і поодинокими.

1.4.9. Груповий авіаційний удар наноситься військовою частиною (підрозділом) для ураження одного чи кількох об'єктів у короткі терміни.

1.4.10. Поодинокий авіаційний удар наноситься поодиноким вертольотом або парою, що діють самостійно, як правило, по одному об'єкту.

1.5. Способи застосування

1.5.1. Спосіб бойових дій – це порядок застосування сил і засобів при виконанні бойового завдання. Він вказується старшим авіаційним начальником або визначається командиром, який приймає рішення в залежності від змісту і термінів виконання завдання, характеру об'єкта дій, своїх бойових можливостей, протидії засобів ППО противника, що очікується, умов виконання бойового завдання.

1.5.2. Основними способами бойових дій вертолітних частин (підрозділів) при знищенні наземних цілей є:

одночасні удари всім складом або більшою частиною сил по одному або декількох, завчасно заданих об'єктах у визначений час;

одночасні удари всім складом або більшою частиною сил по одному або декількох виявлених в ході бойових дій об'єктах за викликом з положення чергування на землі або в повітрі;

послідовні удари вертолітних ланок (пар) по завчасно заданих об'єктах у визначений час;

послідовні удари вертолітних ланок (пар) по виявлених у ході бойових дій об'єктах за викликом з положення чергування на землі або в повітрі;

удари вертолітних ланок (пар) по рухомих об'єктах противника із засідок; самостійний пошук і ураження об'єктів вертолітними ланками (парами) у заданому районі (вільне полювання).

1.5.3. Основними способами бойових дій вертолітних частин (підрозділів) при знищенні повітряних цілей є:

одночасне або послідовне введення в бій і ураження повітряних цілей вертолітними ланками (парами, екіпажами) з положення чергування на землі або в повітрі;

ураження повітряних цілей вертолітними парами (екіпажами) із засідок; самостійний пошук і ураження повітряних цілей вертолітними ланками (парами, екіпажами) у заданому районі (вільне полювання).

1.5.4. Основними способами бойових дій вертолітних частин (підрозділів) при виконанні транспортних завдань (десантування) та спеціальних бойових польотів є:

одночасні дії (польоти) всім складом або більшою частиною сил у визначений час;

послідовні дії (польоти) вертолітних ланок (пар, екіпажів) у визначений час або за викликом;

дії (польоти) окремих вертолітних ланок (пар, екіпажів) у визначений час або за викликом.

1.5.5. Одночасні удари застосовують з метою ураження об'єктів у мінімальний час, як правило, усім складом або більшою частиною сил, що потребує наявності достатнього часу на підготовку.

1.5.6. Послідовні удари застосовують з метою тривалого впливу на противника або коли не вистачає сил для ураження об'єктів одночасним ударом, а також для ураження переважно рухомих броньованих цілей на передньому краї і в тактичній глибині.

1.5.7. Удари ланок (пар) бойових вертольотів із засідок застосовують для ураження танків і інших броньованих, рухомих об'єктів противника. Для забезпечення ударів із засідок на імовірних напрямках (маршрутах) руху об'єктів противника рішенням командувача угруповання військ намічаються, а при необхідності готуються майданчики засідок, на яких чергують ланки (пари) бойових вертольотів. При виході об'єктів противника на дальність застосування АЗУ вертольоти здійснюють зліт і завдають удару. Цілевказання здійснює авіаційний навідник або спеціально виділений екіпаж розвідки та наведення. Рішення на удар, час і спосіб атаки приймає командир ланки (пари).

1.5.8. Самостійний пошук і ураження об'єктів у визначених районах (вільне полювання) застосовують для дій по важливих наземних (морських) і повітряних цілях, місце розташування яких невідоме. При постановці бойового завдання підрозділу (екіпажу) вказуються характер цілей, час, район або смуга дій. До самостійного пошуку і ураження цілей залучаються найбільш підготовлені екіпажі.

1.5.9. При послідовному введенні в бій і знищенні повітряних цілей ланками (парами) кожний наступний підрозділ (екіпаж) атакує повітряного противника після виходу з бою попереднього підрозділу (екіпажу).

1.5.10. Вказані способи бойових дій вертолітних частин (підрозділів) удосконалюються з розвитком форм і способів воєнних дій.

1.6. Ступені готовності до бойового польоту

1.6.1. Вертолітним підрозділам (екіпажам) встановлено три ступені готовності до бойового польоту: перша, друга, третя.

1.6.2. Перша готовність (готовність № 1):

вертольоти повністю підготовлені до бойового польоту (вертольоти заправлені і завантажені, ракети і бомби, контейнери з розвідувальним устаткуванням підвішені, гармати і кулемети заряджені, обладнання повністю підготовлене);

засоби запуску двигунів і передстартового контролю підключені;

льотний склад (особовий склад десанту або військ, які перевозяться) знаходиться в кабінах, технічний склад і спеціалісти наземних засобів забезпечення – біля вертольотів;

розрахунки командних пунктів – на робочих місцях, засоби управління включені і готові до негайного застосування;

бортові і наземні радіостанції включені на прийом.

У деяких випадках у готовності № 1 вертольоти можуть знаходитися із запущеними двигунами. Термін перебування в першій готовності не повинен перевищувати однієї години.

1.6.3. Друга готовність (готовність № 2):

вертольоти повністю підготовлені до бойового польоту (вертольоти заправлені і завантажені, ракети і бомби, контейнери з розвідувальним обладнанням підвішені, гармати і кулемети заряджені, обладнання повністю підготовлене);

засоби запуску двигунів і передстартового контролю підготовлені до підключення;

льотний склад у спорядженні зі знятими захисними шоломами або без спорядження, що підготовлено до одягання, знаходиться біля вертольотів або в місцях, визначених командиром;

особовий склад десанту або військ, які перевозяться, знаходяться в готовності до посадки, озброєння і техніка, що десантується або перевозиться, завантажені у вертольоти;

технічний склад і спеціалісти наземних засобів забезпечення – біля вертольотів або в місцях визначених командиром;

розрахунок командного пункту – на робочих місцях, засоби управління перевірені, настроєні та готові до роботи.

1.6.4. Третя готовність (готовність № 3):

вертольоти заправлені, гармати і кулемети заряджені, контейнери з розвідувальним обладнанням підвішені або підготовлені до підвіски і зберігаються поблизу вертольотів;

льотний, технічний склад і спеціалісти наземних засобів забезпечення знаходяться на заняттях, працюють або відпочивають у місцях, визначених командиром, частина технічного складу чергує біля вертольотів;

аеродромно-технічні засоби розташовуються поблизу стоянок вертольотів;

чергова зміна розрахунку командного пункту знаходиться на робочих місцях, засоби управління і радіотехнічного забезпечення перевірені та настроєні.

1.6.5. Ступінь готовності до бойового польоту, тривалість перебування в ній і час вильоту з кожної готовності встановлюються старшим начальником. Перехід з однієї готовності в іншу проводиться по команді (сигналу) або за план-графіком бойових дій.

1.6.6. В умовах виконання бойових завдань для вертолітної ескадрильї (ланки, пари, екіпажу) може встановлюватися бойове чергування на землі або в повітрі.

1.7. Бойові порядки

1.7.1. Бойові польоти вертолітні частини (підрозділи) виконують у бойових порядках.

1.7.2. Бойовий порядок – це взаємне розташування підрозділів (вертольотів) у повітрі для спільного виконання бойового завдання. Він встановлюється старшим авіаційним начальником або визначається командиром та повинен відповідати замислу майбутніх дій і забезпечувати:

найбільш повне використання бойових можливостей підрозділів і окремих вертольотів;

успішне подолання ППО противника;

найкращі умови для польоту, пошуку і атаки наземних і повітряних цілей, спостереження за повітряним простором;

свободу маневру і пілотування;

зручність і безперервність управління;

успішне застосування засобів РЕБ;

безпеку вертольотів від зіткнення в повітрі, із наземними перешкодами, а також від ураження своїми АЗУ.

1.7.3. Вертолітні частини (підрозділи) при спільному виконанні бойового польоту діють, як правило, у загальному бойовому порядку. Старшим у цьому випадку є командир підрозділу, що виконує головне завдання.

1.7.4. Бойовий порядок підрозділу може включати групи (вертольоти) різного тактичного призначення: основну групу, групи забезпечення і резерв.

1.7.5. Кількість, склад і взаємне розташування груп, їх завдання, порядок дій і управління визначаються командиром на кожний бойовий політ в залежності від характеру бойового завдання, бойового складу та умов виконання бойового польоту. Групи різного тактичного призначення доцільно створювати зі збереженням організаційної цілісності підрозділу, що забезпечує більш чітку взаємодію екіпажів, їх морально-психологічну сумісність та стійкість.

1.7.6. Основна група є головним елементом бойового порядку і призначається для безпосереднього виконання бойового завдання підрозділу. У залежності від характеру завдання вона може бути: ударною – при діях по наземних цілях, десантною – при десантуванні повітряного десанту, транспортною – при перевезенні особового складу та вантажів, мінування – при мінуванні з повітря тощо. До складу основної групи, як правило, входить більша частина сил і засобів, що залучаються до виконання бойового завдання.

1.7.7. Групи забезпечення призначені для створення сприятливих умов для дій основної групи. До них належать групи (вертольоти) розвідки, наведення (позначення, освітлення цілі), РЕБ, ураження наземних засобів ППО противника, прикриття від атак вертольотів противника, демонстративні, ПРЗ тощо.

1.7.8. Група розвідки уточнює дані про наземні цілі (майданчики), ППО противника, радіаційну і хімічну обстановку, погоду на маршруті польоту і в районі об'єкту дій. Вона виконує політ попереду основної групи за інтервалом часу, що забезпечує передачу необхідної інформації і прийняття (уточнення) рішення командирами основної та інших груп бойового порядку.

1.7.9. Група наведення (позначення, освітлення цілі) уточнює дані про розташування цілей (майданчиків) на місцевості відносно характерних орієнтирів, при необхідності позначає (освітлює) цілі, наводить вертольоти на цілі (майданчики).

1.7.10. Група РЕБ створює перешкоди РЛС виявлення повітряних (наземних) цілей, управління і наведення зенітних керованих ракет, зенітної артилерії і винищувачів противника, координаторам головок самонаведення ракет класу “земля-повітря” і “повітря-повітря”. Її місце в бойовому порядку залежить від характеру завдання, яке виконується, складу групи і можливостей засобів радіоелектронного придушення.

1.7.11. Група ураження наземних засобів ППО противника знищує зенітні засоби в смузі польоту основної групи і в районі виконання бойового завдання. На неї можуть покладатися також завдання авіаційної підтримки підрозділів десанту в ході їх висадки і ведення бойових дій. Її місце в бойовому порядку

повинне забезпечувати ураження зенітних засобів до підходу основної групи.

1.7.12. Група прикриття від атак вертольотів противника створюється, як правило, з бойових вертольотів підготовлених до ведення повітряного бою з вертольотами противника. Вона знищує (зв'язує боєм) вертольоти противника до виходу їх на рубіж застосування засобів ураження. Вертольоти цієї групи можуть розташовуватися попереду, позаду і на флангах основної групи на відстанях, що забезпечують своєчасне введення в бій.

1.7.13. Демонстративна група створюється для показу хибних напрямків польоту або удаваних дій з метою відволікання засобів ППО противника від протидії вертольотам основної групи. Її склад, місце в бойовому порядку і план дій визначаються в залежності від обстановки.

1.7.14. Група ПРЗ, як правило, слідує в замикаючій частині бойового порядку і у разі потреби здійснює евакуацію екіпажів вертольотів, що терплять лихо.

1.7.15. Резерв призначається для нарощування зусиль основної групи або для вирішення раптово виникаючих завдань.

1.7.16. За видами бойові порядки можуть бути зімкнутими, розімкнутими і розосередженими.

1.7.17. У зімкнутому бойовому порядку вертолітні підрозділи(екіпажі) слідуєть відносно один одного на мінімальних, за умовами безпеки польоту, дистанціях і інтервалах, перевищеннях(приниженнях).При польоті в зімкнутому бойовому порядку досягається висока щільність удару (десантування), скорочуються час польоту в зонах ураження зенітних засобів противника, тривалість атаки наземної цілі підрозділом, забезпечується управління особистим прикладом командира, але погіршуються умови маневрування, особливо на гранично малій висоті, збільшується небезпека одночасного ураження декількох вертольотів вибухом одного боєприпасу.

1.7.18. У розімкнутому бойовому порядку вертолітні підрозділи (екіпажі) слідуєть один відносно одного на збільшених дистанціях і інтервалах у межах візуальної або приладової видимості. При польоті в розімкнутому бойовому порядку полегшується пілотування, маневр підрозділів (екіпажів) на маршруті і в районі цілі, спостереження за повітряним простором, пошук цілі і вогнева взаємодія між екіпажами і підрозділами, забезпечується одночасна атака цілей з індивідуальним прицілюванням кожного екіпажу, зменшується ймовірність одночасного ураження вертольотів вибухом одного боєприпасу.

1.7.19. У розосередженому бойовому порядку вертолітні підрозділи (екіпажі) виконуючи спільне бойове завдання, слідуєть один відносно одного

поза візуальною (приладовою) видимістю по одному або декількох маршрутах. Їх взаємне положення визначається замислом виконання бойового завдання.

1.7.20. Вертолітна ескадрилья діє, як правило, у розімкнутих або розосереджених бойових порядках.

1.7.21. Вертолітні ланки (пари) діють, як правило, у зімкнутих або розімкнутих бойових порядках.

1.7.22. Формами бойових порядків вертолітних підрозділів є: “пеленг”, “клин”, “фронт”, “змійка”, “колона” тощо (додаток 1 до цього Бойового статуту).

1.7.23. Формами бойових порядків можуть бути:
вертолітної ескадрильї: “колона ланок”, “пеленг ланок”, “фронт ланок” або “змійка ланок”, а також “колона пар”;
вертолітної ланки: “пеленг пар”, “фронт пар”, “колона пар”, “клин вертольотів”, а також “колона вертольотів”;
пари: “пеленг вертольотів”, “фронт вертольотів”, “колона вертольотів”.

1.7.24. Вид, форму і параметри бойового порядку підрозділу встановлює авіаційний командир. Бойовий порядок у ході виконання бойового польоту може бути змінений командиром відповідно до обстановки, що складається. Усі зміни бойового порядку (перешиккування) у повітрі проводяться по команді (сигналу) командира. При цьому повинна бути забезпечена повна безпека перешиккування і виключені випадки втрати ведучих.

1.8. Розподіл повноважень

1.8.1. Об’єднаний, швидкоплинний характер і різноманітність бойових завдань армійської авіації, а також складність умов їх виконання вимагають від кожного командира (екіпажу) високого рівня бойового вишколу, чіткого розподілу та неухильного виконання своїх функціональних обов’язків.

1.8.2. Командир бригади відповідає за бойову та мобілізаційну готовність бригади, підготовку до бойових дій, ефективне застосування підпорядкованих йому сил і засобів, успішне та своєчасне виконання ними завдань, а також за виховання, військову дисципліну та морально-психологічний стан особового складу. Він зобов’язаний:

- знати стан та можливості підпорядкованих сил і засобів;
- виробляти замисел;
- ставити завдання підрозділам;
- організувати планування, взаємодію та всебічне забезпечення виконання завдань;

- здійснювати контроль та надавати допомогу підлеглим під час підготовки та в ході виконання ними поставлених завдань;

[Перейти на сайт](#) →